

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΗ

«Διά τοῦτο ἡ Εὐρώπη δέν εἶναι δι' ἑμᾶς, ἐπειδή τούς νέους τούς φτεῖρει, καί ὁ Θεός ὁ ἅγιος νά μᾶς βοηθήσῃ».

(Σταμάτης Πέτρου, παραγίος του Κοραή: Δεύτερη επιστολή από το Ἄμστερνταμ προς τον αυθέντη του σιορ Ευσάθιο Θωμά, στη Σμύρνη. 19.10.1772. Στο: *Γράμματα από το Ἄμστερνταμ*, επιμ.-πρόλογος: Φίλιππος Ηλιού. ΝΕΒ. Ερμής. Αθήνα 1976.)

Τριάντα χρόνια μετά την υπογραφή της Συνθήκης Ἰδρυσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και επτά χρόνια μετά την ένταξη της Ελλάδας, η Ευρώπη των Δώδεκα βρίσκεται μπροστά σε πολύ κρίσιμες επιλογές: Θα προχωρήσουν οι διαδικασίες ενοποίησης (οικονομικές, πολιτικές, αμυντικές, θεσμικές); Και πώς θα υλοποιηθούν;

Σ' έναν κόσμο όπου σημειώνονται ραγδαίες εξελίξεις στην τεχνολογία και τις επικοινωνίες, όπου συμβαίνουν κρίσιμες —εκ πρώτης όψews τουλάχιστον— και ενδεχομένως ιστορικές αναδιατάξεις σε ζητήματα στρατηγικά και εξοπλισμών, και φαίνεται να ξεπερνιούνται θανατηφόρες αγκυλώσεις (πρόσφατη συμφωνία Ρέγκαν-Γκορμπατσόφ για τη μείωση των πυρηνικών κεφαλών), η Ευρώπη αναζητά τον ιστορικό της ρόλο, προσπαθεί να καθορίσει το ειδικό της βάρος στην παγκόσμια κίνηση εμπορευμάτων, τεχνολογιών και ιδεών, ανιχνεύει τις τάσεις και τις στρατηγικές των διάφορων ομάδων και τάξεων που συναπαρτίζουν το κοινωνικό της σώμα και προσπαθούν να οικοδομήσουν την Ευρώπη των πολιτών.

Η τελευταία σύνοδος κορυφής στην Κοπεγχάγη αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του πώς θα μπορούσε να οδηγηθεί σε αποτελέσματα η όποια ευρωπαϊκή προοπτική: με την επικράτηση στενόμυαλων σωβινιστικών θέσεων, που προβάλλονται όχι μόνο προς χάριν των κακώς νοούμενων οικονομικών συμφερόντων, αλλά και για λόγους εσωτερικής κατανάλωσης. Και στην περίπτωση αυτή φάνηκε καθαρά πως η κυρίαρχη αντίθεση ήταν ανάμεσα στις χώρες του λεγόμενου «Διευθυντηρίου», και όχι μεταξύ των χωρών Βορρά και Νότου, όπως υπεραπλουστευμένα παρουσιάζεται πολύ συχνά.

Τα *Σύγχρονα Θέματα*, από το 1978 που επανεκδόθηκαν, έχουν ως σταθερό άξονα αναφοράς την Ευρώπη και τα σχετικά μ' αυτήν ζητήματα. Το 1978, μέλη της Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού και μόνιμοι συνεργάτες του συμμετείχαν στην έκδοση *Η ένταξή μας στην ΕΟΚ* (εκδ. Θεμέλιο) και υποστήριξαν την άποψη να ενταχθεί η Ελλάδα στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες, άποψη εκφρασμένη από μια αριστερή σκοπιά, απαλλαγμένη από δογματικά στερεότυπα του παρελθόντος και μακριά από κάθε λογική συνθηματολογίας, λαϊκισμού και δημαγωγίας, που τότε εξυπηρετούσαν την άνοδο στην εξουσία ενός συγκεκριμένου πολιτικού φορέα.

Το 1979, το περιοδικό έκανε μια ειδική έκδοση για τις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες (τεύχος 5) και οι εκδόσεις *Σύγχρονα Θέματα* κυκλοφόρησαν το βιβλίο του Αχιλλέα Μητσού *Η προσχώρηση στις Ευρωπαϊκές Κοινοότητες*, μια συνολική αποτίμηση της διαπραγματευτικής διαδικασίας και των όρων της Συμφωνίας. Τέλος, το 1984, στο τεύχος 21 υπήρχε ενότητα άρθρων για την ελληνική συμμετοχή στα όργανα και τους θεσμούς των Ε.Κ.

Το ανά χείρας τεύχος έχει την εξής ειδοποιό διαφορά: είναι γραμμένο από μια ευρωκεντρική σκοπιά και όχι από μια στενά ελλαδοκεντρική. Θεωρούμε, γενικότερα, ότι τα συμφέροντα μας εξυπηρετούνται καλύτερα όσο περισσότερα γνωρίζουμε για τις Ε.Κ. και την ευρωπαϊκή προβληματική· έτσι, μπορούμε να παρέμβουμε αποτελεσματικά, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στη χάραξη των επιμέρους κοινοτικών πολιτικών. Για να μπορέσει η Ελλάδα να συμβάλει, με τον δικό της διακριτό ήχο και τον ιδιαίτερο τόνο της, στην πολυφωνική ευρωπαϊκή ορχήστρα, είναι ανάγκη να κατανοήσει σε βάθος όλες τις πτυχές της διαμορφούμενης ευρωκοινοτικής πραγματικότητας, της οποίας αποτελεί συστατικό στοιχείο· η προώθηση των ιδιαίτερων εθνικών, οικονομικών, κοινωνικών θεμάτων γίνεται αναγκαστικά με πολλαπλές συνεννοήσεις, που, κατά περίπτωση, θα ευνοούν και άλλες χώρες.

Λόγω της σπουδαιότητάς τους, σκοπεύουμε να ασχοληθούμε εκτενώς στα επόμενα τεύχη, με τους τομείς της κοινωνικής και εργατικής πολιτικής στις Ε.Κ., καθώς και με τις τάσεις και τις πολιτικές στον τομέα του πολιτισμού και της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Στο παρόν τεύχος, πιστεύουμε ότι οι είκοσι παρεμβάσεις που δημοσιεύουμε καλύπτουν το σύνολο σχεδόν των βασικών τομέων άσκησης της κοινοτικής πολιτικής.

Πέντε είναι οι ενότητες του τεύχους:

Η *πρώτη*, και εκτενέστερη, αποτελείται από επτά άρθρα, που καλύπτουν τα θέματα πολιτικής συνεργασίας και ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ασφάλεια. Εδώ περιλάβαμε τα κείμενα που μας παραχώρησαν, ειδικά γι' αυτό το τεύχος, ο Sergio Segre, ευρωδουλευτής του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος και πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, και ο Pier Virgilio Dastoli, υπεύθυνος της Επιτροπής Spinelli. Επίσης αναδημοσιεύεται η εισήγηση Galluzzi για την ευρωπαϊκή άμυνα και το τελικό κείμενο, μετά τις τροποποιήσεις, που ψηφίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Προσαρτημένη στην πρώτη ενότητα είναι και η μελέτη για την ελαστικότητα του κοινοτικού δικαίου.

Στη *δεύτερη* ενότητα (τέσσερα άρθρα) εξετάζονται θέματα διεθνών οικονομικών σχέσεων της ΕΟΚ και θέματα εμπορικής και νομισματικής πολιτικής.

Η *τρίτη* ενότητα (δύο άρθρα) αφορά την Κοινή Αγροτική Πολιτική.

Η *τέταρτη* εξετάζει την περιφερειακή πολιτική και τα ολοκληρωμένα προγράμματα στη Μεσόγειο.

Στην *πέμπτη* ενότητα περιλαμβάνονται τέσσερα άρθρα, με πιο ειδική θεματολογία: το πρώτο ασχολείται με την τεχνολογία της Ευρώπης σε σχέση με την περιφερειακή της πολιτική, και τα υπόλοιπα με την κοινοτική πολιτική σε θέματα περιβάλλοντος, εκπαίδευσης και μεταφορών.

Παραδίδοντας αυτό το τεύχος, διπλό σε ύλη (και μόχθο για μας), οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τη Λίνα Κουσκουνά, για τη βοήθειά της, και τη Νανά Πανταζίδου, για τη διαμεσολάβησή της σε κάποιες κρίσιμες συνεννοήσεις.

Την ευθύνη για το συντονισμό αυτού του τεύχους είχαν οι: Ξενοφών Γιαταγάνας, Αχιλλέας Μητσός και Στέφανος Πεσμαζόγλου.

